

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 8.7.2019
COM(2019) 324 final

**RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW U LILL-
KUNSILL**

dwar l-implimentazzjoni ta' assistenza makrofinanzjarja lil pajjiżi terzi fl-2018

{SWD(2019) 292 final}

WERREJ

1	INTRODUZZJONI.....	2
2	OPERAZZJONIJIET TA' ASSISTENZA MAKROFINANZJARJA FL-2018.	3
2.1	Harsa generali.....	3
2.2	Operazzjonijiet individwali tal-AMF fil-pajjiżi benefiċjarji fl-2018	4
2.2.1	<i>Il-Georgia</i>	4
2.2.2	<i>Il-Ġordan</i>	5
2.2.3	<i>Il-Moldova</i>	6
2.2.4	<i>It-Tuneżija</i>	7
2.2.5	<i>L-Ukrajna</i>	8
2.3	Harsa generali lejn ir-riformi appoġġjati mill-operazzjonijiet tal-AMF	8
3	NIŻGURAW LI L-FONDI TAL-AMF JINTUŻAW B'MOD XIERAQ: VALUTAZZJONIJIET OPERAZZJONALI, EVALWAZZJONIJIET EX POST U AUDITI.....	9
3.1	Valutazzjonijiet operazzjonali	9
3.2	Evalwazzjonijiet <i>ex post</i>	10
3.2.1	AMF I u AMF II tal-Ukrajna	10
3.2.2	AMF I għall-Ġordan.....	11
3.2.3	AMF tar-Repubblika Kirgiza	11
4	ŻVILUPPI ĠENERALI RELATATI MAL-ISTRUMENT TAL-AMF	12
4.1	Il-funzjonament tal-istrument tal-AMF.....	12
4.2	Żviluppi futuri: L-AMF fil-qafas finanzjarju pluriennali li jmiss	13
5	TALBIET ĠODDA GĦALL-ASSISTENZA U PROPOSTI FUTURI TAL- KUMMISSJONI — IS-SITWAZZJONI BAĠITARJA	14

RAPPORT MILL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, U LILL-KUNSILL

dwar l-implimentazzjoni ta' assistenza makrofinanzjarja lil pajjiżi terzi fl-2018

1 INTRODUZZJONI

L-assistenza makrofinanzjarja, jew l-AMF, hija strument finanzjarju tal-UE¹ mfassal biex jiġu indirizzati l-htigijiet finanzjarji esterni eċċezzjonali ta' pajjiżi li huma ġeografikament, ekonomikament u politikament qrib tal-UE. L-għan ewlieni tagħha hu li ġgħib lura l-istabbiltà makroekonomika u finanzjarja fil-pajjiżi kandidati u f'dawk potenzjali u fil-pajjiżi fil-viċinat Ewropew, filwaqt li tinkoraggixxi l-aġġustament makroekonomiku u r-riformi strutturali. Din tiegħu l-forma jew ta' self, li għalih il-Kummissjoni tissellef il-fondi mehtieġa mis-swieq tal-kapital u mbagħad issellifhom lill-pajjiż benefiċjarju, jew, f'ċerti ċirkostanzi, ta' għotjiet iffinanzjati mill-baġit tal-UE.

L-AMF tikkomplementa, u tingħata bil-kundizzjoni li jkun jeżisti, programm ta' aġġustament u ta' riforma miftiehem mal-Fond Monetarju Internazzjonali (FMI). Issir ukoll bil-kundizzjoni li jkun hemm rispett għad-drittijiet tal-bniedem u mekkaniżmi demokratiċi effettivi fil-pajjiż benefiċjarju. Din tingħata f'pagamenti parzjali, li jiddependu strettament fuq l-implimentazzjoni b'suċċess ta' miżuri ta' riforma sodi mmirati biex l-ekonomija tal-pajjiż benefiċjarju titregġa' lura lejn is-sostenibbiltà fit-tul. B'dan il-mod, l-AMF tikkomplementa l-assistenza ta' kooperazzjoni regolari tal-UE, u tikkontribwixxi lejn l-għan usa' tal-preservazzjoni tal-istabbiltà u t-tkattir tal-prosperità lil hinn mill-UE. F'kuntast ta' instabbiltà makroekonomika u politika persistenti fil-viċinat tal-UE, l-AMF kienet rikonoxxuta b'mod mifrux bħala strument effettiv ta' reazzjoni għall-krizijiet, li jippermetti li l-UE tintervjeni b'mod viżibbli u flessibbli u b'inflwenza politika konsiderevoli².

Il-volumi ta' AMF li saru disponibbli għal pajjiżi terzi kiber minn EUR 1,2 biljun bejn l-2000 u l-2008 għal EUR 6,3 biljun bejn l-2009 u l-2018. It-taqlib politiku u ekonomiku fil-pajjiżi shab Gharab Mediterranji wassal biex żdiedet id-domanda għall-AMF mill-2012, b'operazzjonijiet implimentati fil-Ġordan u fl-Eġittu. Fl-2014, il-kunflitt fil-lvant tal-Ukrajna u d-deterjorament notevoli tas-sitwazzjoni ekonomika u finanzjarja tal-pajjiż wasslu għall-appoġġ permezz tal-AMF f'livell bla preċedent. Bejn l-2014 u l-2018, sar disponibbli total ta' EUR 4,4 biljun lill-Ukrajna taht erba' l-operazzjonijiet ta' AMF, li jirrappreżenta l-ikbar assistenza finanzjarja qatt mogħtija lil pajjiż terz fi żmien tant qasir.

Biex tiġi indirizzata l-instabbiltà ġeopolitika u ekonomika kontinwa tar-reġjun, il-volum massimu ta' self għas-self AMF żdied minn EUR 0,5 biljuni għal EUR 2 biljuni fis-sena

¹ Il-baži ġuridika għall-assistenza makrofinanzjarja lil pajjiżi terzi li mhumieq pajjiżi fil-fażi tal-iżvilupp hija l-Artikolu 212 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE).

² L-AMF tikkomplementa wkoll azzjonijiet u strumenti esterni tal-UE oħrajn indirizzati lill-viċinat, inkluż appoġġ baġitarju dirett. Ir-rapport dwar l-appoġġ dirett tal-baġit tal-2018 jinsab fuq: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/budget_support_-_trends_results_2018_final_1.pdf

għall-bqija tal-qafas finanzjarju pluriennali 2014-2020. Il-Kummissjoni pproponiet li żżomm il-volum ta' EUR 2 biljun f'self fis-sena fil-qafas finanzjarju pluriennali 2021–2027.

Dan ir-rapport annwali thejja skont l-obbligi ta' informazzjoni tal-Kummissjoni kif stipulati f'diversi deċiżjonijiet tal-Kunsill u deċiżjonijiet kongunti tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill rigward l-operazzjonijiet ta' AMF. Flimkien mar-rapport hemm dokument ta' hidma tal-persunal tal-Kummissjoni li jipprovdi analizi iktar dettaljata tal-kuntest makroekonomiku kif ukoll tal-implimentazzjoni tal-operazzjonijiet individwali ta' AMF individwali.

2 OPERAZZJONIJIET TA' ASSISTENZA MAKROFINANZJARJA FL-2018

2.1 Harsa ġenerali

Fl-2018 rajna l-adozzjoni ta' deċiżjonijiet li taw assistenza makrofinanzjarja ulterjuri lill-Georgia u lill-Ukrajna, u sa tmiem is-sena l-Kummissjoni kienet għamlet l-ewwel pagamenti taż-żewġ programmi. Sar ukoll progress fl-implimentazzjoni tal-programmi ta' AMF li għaddejjin fil-Ġordan u t-Tuneżija (approvati fl-2016) u fil-Moldova (approvati fl-2017). L-iżborżi ta' dawn il-programmi ta' AMF madankollu iddewmu għal raġunijiet barra mill-kontroll tal-UE.

L-istatus tal-implimentazzjoni tal-programmi ta' AMF kien kif ġej fi tmiem l-2018:

- **AMF II għat-Tuneżija:** Fis-6 ta' Lulju 2016, l-UE approvat aktar assistenza makrofinanzjarja għat-Tuneżija (AMF II) sa EUR 500 miljun fil-forma ta' self³ li kellu jiġi żborżat fi tliet pagamenti. Il-memorandum ta' qbil (MtQ) u l-Ftehim dwar faċilità ta' self (loan facility agreement, LFA) daħlu fis-seħh f'Awwissu 2017. L-ewwel pagament ta' EUR 200 miljun tal-programm ta' AMF II ġie żborżat fil-25 ta' Ottubru 2017, it-tieni pagament ta' EUR 150 miljun inħareġ fl-24 ta' Ġunju 2019 u l-pagament li jmiss huwa mistenni li jsir disponibbli sa tmiem l-2019, dment li l-kundizzjonijiet ta' politika li fadal jiġu ssodisfati u li l-programm tal-FMI jkompli miexi mal-pjan.
- **AMF II għall-Ġordan:** Fl-14 ta' Diċembru 2016, il-koleġizlaturi adottaw deċiżjoni⁴ biex jipprovdu AMF addizzjonali lill-Ġordan (AMF II) sa massimu ta' EUR 200 miljun, magħmula kollha minn self, bħala segwitu tal-operazzjoni ta' EUR 180 miljun li tlestiet fl-2015. Il-MtQ bejn l-UE u l-Ġordan ġie ffirmat fid-19 ta' Settembru 2017. L-assistenza ġiet żborżata f'żewġ pagamenti ta' EUR 100 miljun li saru f'Ottubru 2017 u f'Ġunju 2019.
- **AMF għall-Moldova:** Fit-13 ta' Settembru 2017, il-koleġizlaturi adottaw deċiżjoni biex jipprovdu AMF lill-Moldova sa EUR 100 miljun, li minnhom sa EUR 40 miljun jingħataw f'forma ta' għotjiet u sa EUR 60 miljun f'self. Il-MtQ, l-LFA u l-Ftehim ta' Għotja bejn l-UE u l-Moldova daħlu fis-seħh f'Jannar 2018. L-assistenza se tiġi żborżata fi tliet pagamenti. Fl-2018, ir-rilaxx tal-ewwel pagament ta' EUR 30 miljun ġie sospiż minhabba li l-prekundizzjonijiet politiċi ma kinux ġew issodisfati. Dan ġie wara għadd ta' żviluppi ta' tħassib, inkluż l-

³ Id-Direttiva (UE) 2016/1112 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Lulju 2016 dwar l-għoti ta' assistenza makrofinanzjarja ulterjuri lit-Tuneżija (ĠU L 186, 9.7.2016, p. 1).

⁴ Id-Deċiżjoni (UE) 2016/2371 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Diċembru 2016 li tippredvi assistenza makrofinanzjarja lir-Renju Haxemita tal-Ġordan (ĠU L 352, 23.12.2016, p. 18).

invalidazzjoni tar-riżultati tal-elezzjoni tas-sindku f'Chisinau, li indikaw li d-demokrazija fil-Moldova kienet sejra lura. L-iżborż issa huwa mistenni li jsir tul l-2019 u l-2020, dment li l-prekundizzjonijiet politiċi u l-kundizzjonijiet ta' politika li fadal jiġu ssodisfati u l-programm tal-FMI jibqa' miexi skont il-pjan.

- **AMF III għall-Georgia:** Fit-18 ta' April 2018, il-koleġiżlaturi adottaw deċizzjoni biex tingħata AMF lill-Georgia (AMF III) sa EUR 45 miljun, li minnhom sa EUR 35 miljun jingħataw fil-forma ta' self u EUR 10 miljun minnhom f'għotjiet. L-AMF daħal fis-seħh f'Novembru 2018 wara r-ratifika tad-dokumenti legali mill-parlament Georgjan. L-ewwel pagament ta' EUR 20 miljun inħareġ f'Diċembru 2018 u l-iżborż tat-tieni pagament ta' EUR 25 miljun (EUR 20 miljun f'self u EUR 5 miljun f'għotjiet) huwa ppjanat għal nofs l-2019, dment li l-kundizzjonijiet ta' politika li fadal jiġu ssodisfati u l-programm tal-FMI jibqa' miexi skont il-pjan.
- **AMF IV għall-Ukrajna:** Fid-9 ta' Marzu 2018, il-Kummissjoni ressqet proposta biex tipprowdi EUR 1 biljun addizzjonali f'AMF lill-Ukrajna fil-forma ta' self li għandu jiġi żborżat f'żewġ pagamenti bejn l-2018 u l-2019. Il-koleġiżlaturi adottaw id-deċizzjoni fil-4 ta' Lulju 2018, u l-AMF daħal fis-seħh wara li l-parlament Ukren irrattifika l-MtQ u l-LFA f'Novembru 2018. L-ewwel pagament ta' EUR 500 miljun ġie żborżat f'Diċembru 2018, u t-tieni wieħed huwa mistenni li jinħareġ fl-ewwel nofs tal-2019, dment li l-kundizzjonijiet ta' politika li fadal jiġu ssodisfati u l-programm tal-FMI jibqa' miexi skont il-pjan.

Fl-2018, ġew approvati total ta' EUR 1 045 miljun ta' operazzjonijiet tal-AMF godda u ġew żborżati EUR 520 miljun. L-Anness 1A u 1B jagħtu aktar dettalji dwar l-istatus tal-iżborż effettiv skont il-pajjiż u r-reġjun fi tmiem l-2018.

2.2 Operazzjonijiet individwali tal-AMF fil-pajjiżi benefiċjarji fl-2018

2.2.1 Il-Georgia

Il-Georgia għaddiet minn irkupru sod wara t-tnaqqis fir-ritmu bejn l-2015 u l-2016. Madankollu fadal vulnerabbiltajiet esterni persistenti, b'mod partikolari defiċit fil-kont kurrenti kbir u dejn estern kbir. Dawn il-vulnerabbiltajiet huma amplifikati ulterjorment minn fatturi reġjonali u globali, bħar-riskji assoċjati ma' tnaqqis fir-ritmu ekonomiku globali.

Fl-2018, il-PDG reali tal-Georgia huwa stmat li żdied b' 4,8 %, xprunat mid-domanda kemm domestika kif ukoll esterna. Id-defiċit tal-gvern huwa stmat li tnaqqas minn 3,9 % tal-PDG fl-2017 għal 3,3 % tal-PDG fl-2018 bis-saħħa tat-tkabbir ekonomiku u tal-isforzi ta' konsolidazzjoni. Dan ippermetta wkoll li l-Georgia tnaqqas xi ftit id-dejn pubbliku tagħha għal 43 % tal-PDG fl-2018, tnaqqis minn 45 % tal-PDG fl-2017. Il-bilanċi tal-pagamenti tal-Georgia baqa' vulnerabbli, madankollu, minhabba defiċit fil-kont kurrenti li minkejja li qed jonqos għadu kbir (6,7 % tal-PDG fl-ewwel tliet trimestri tal-2018, tnaqqis minn 7,5 % tal-PDG fl-istess perjodu tal-2017) u dejn estern għoli (109 % tal-PDG fl-2018, tnaqqis minn 113 % tal-PDG fl-2017). Ir-riżervi internazzjonali tal-Georgia qed jiżdiedu f'dawn l-aħħar snin, u b'kollox kienu jammontaw għal USD 3,3 biljun fi tmiem l-2018 (3,4 xhur ta' kopertura tal-importazzjonijiet). Madankollu, il-htigijiet ta' riżerva wkoll kienu qed jiżdiedu, u bħalissa r-riżervi huma taħt il-livell li l-FMI jqis li huwa adegwat.

F'dan il-kuntest, f'April 2017 Georgia u l-FMI qablu dwar arrangament estiż ta' tliet snin (2017–2020) ta' USD 285 miljun taħt il-Facilità ta' Fond Estiża (Extended Fund Facility — EFF). Il-programm EFF jinsab fit-triq it-tajba. L-ewwel tliet rieżamijiet tal-programm

tlestew kif ippjanat f'Diċembru 2017, Ġunju 2018 u Diċembru 2018. Il-Georgia lahqet il-miri kollha ta' dawn ir-rieżamijiet. Il-FMI u l-awtoritajiet Georgjani laħqu ftehim fil-livell tal-persunal dwar ir-raba' rieżami tal-programm f'Mejju 2019. It-tlestija tar-rieżami se tagħmel madwar USD 41,6 miljun disponibbli għall-Georgia.

Il-Georgia talbet AMF addizzjonali mill-UE⁵ f'Ġunju 2017. F'Settembru 2017, il-Kummissjoni ppreżentat proposta lill-koleġislaturi tal-UE għal massimu ta' EUR 45 miljun (EUR 10 miljun f'għotjiet u EUR 35 miljun f'self) f'AMF addizzjonali lill-Georgia. Il-Parlament Ewropew u l-Kunsill adottaw id-deċizjoni f'April 2018. Il-MtQ, il-Ftehim ta' Għotja u l-LFA relatati mal-operazzjoni ta' AMF attwali ġew iffirmati permezz ta' skambju ta' ittri f'Awwissu 2018.

Wara d-dhul fis-seħh tal-MtQ u l-ftehimiet li akkumpanjawh f'Novembru 2018, l-ewwel pagament ta' EUR 20 miljun (EUR 5 miljun f'għotjiet u EUR 15-il miljun f'self) ġew żborżati lill-Ġeorgja f'Diċembru 2018. Il-pass li jmiss fl-implimentazzjoni tal-programm ta' AMF se jkun l-iżborż tat-tieni u l-aħħar pagament ta' EUR 25 miljun (EUR 5 miljun f'għotjiet u EUR 20 miljun f'self), ippjanat għal nofs l-2019. Flimkien mal-prekundizzjonijiet politiċi u l-progress tajjeb fil-programm tal-FMI, it-tieni pagament se jkun ukoll soġġett għal kundizzjonijiet ta' politika speċifiċi maqbula bejn il-Georgia u l-UE fil-MtQ. Dawn il-kundizzjonijiet ta' politika għandhom l-għan li jsaħħu l-ekonomija tal-Georgia fil-ġestjoni finanzjarja pubblika, is-settur finanzjarju, il-politiki soċjali u tas-suq tax-xogħol, u l-ambjent tan-negozju.

2.2.2 Il-Ġordan

Il-kriżi Sirjana kompliet ixxeKKel l-ekonomija tal-Ġordan u taffettwa l-pożizzjonijiet esterni u fiskali tiegħu. Il-PDG fi prezzijiet kostanti kien stmat li kellu zieda modesta ta' 2,1 % fl-2018, effettivament l-istess rata mill-2016. It-tkabbir ekonomiku baqa' ma kienx biżżejjed biex irażżan il-qgħad, li żdied f'tit għal 18,7 % fil-Q4 2018 minn 18,5 % fil-Q4 2017 u 15,3 % fl-2016. Id-defiċit baġitarju kumplessiv (inkluż l-għotjiet) naqas għal 2,4 % tal-PDG fl-2018, megħjun minn miżuri fiskali li l-awtoritajiet ħadu fil-bidu tas-sena. Il-pożizzjoni fiskali għadha tiddependi fuq l-għotjiet barranin, li ammontaw għal 3 % tal-PDG fl-2018. Id-dejn pubbliku gross totali tnaqqas bi f'tit għal 94 % tal-PDG minn 94,3 % fi tmiem l-2017. Minħabba t-tkabbir baxx u l-kundizzjonijiet esterni sfavorevoli, il-Ġordan għandu bżonn li jattira aktar appoġġ mill-komunità ta' donaturi internazzjonali u reġjonali biex iżomm id-dejn pubbliku fit-triq tan-niżla. B'mod simili, minkejja l-aġġustament fi snin riċenti, id-defiċit fil-kont kurrenti għadu kbir ħafna (madwar 10,2 % tal-PDG fl-ewwel 9 xhur tal-2018, esklużi għotjiet barranin).

Fl-24 ta' Awwissu 2016, il-Bord tal-FMI approva programm ta' EFF ta' tliet snin ta' USD 723 miljun (150 % tal-kwota). L-ewwel rieżami tal-programm tal-FMI ġie approvat mill-Bord tal-FMI f'Ġunju 2017. B'rizultat tad-dewmien fl-implimentazzjoni tar-riformi tat-taxxa maqbula, it-tieni rieżami tal-programm ħa aktar żmien milli kien mistenni, u fl-aħħar ġie approvat fis-6 ta' Mejju 2019 mill-Bord Eżekuttiv tal-FMI.

Fl-14 ta' Diċembru 2016, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill adottaw deċiżjoni dwar it-tieni programm ta' assistenza makrofinanzjarja (AMF-II) ta' EUR 200 miljun f'self. Il-programm AMF-II, li jzid mal-EUR 180 miljun tal-AMF-I li ġew żborżati fl-2015, għandu l-għan li jgħin lill-Ġordan biex jaffaċċja il-ħtiġijiet ta' finanzjament esterni u

⁵ L-ewwel u t-tieni operazzjonijiet ta' AMF għall-Georgia ġew imwieġħda fil-Konferenza Internazzjonali tad-Donaturi fi Brussell f'Ottubru 2008. Dawn l-operazzjonijiet ta' EUR 46 miljun il-waħda ġew implimentati bejn l-2009 u l-2010 u l-2015 u l-2017.

fiskali akbar tiegħu li huma parzjalment relatati mal-instabbiltà reġjonali, inkluża l-preżenza ta' għadd kbir ta' refuġjati Sirjani fil-Ġordan.

Il-MtQ u l-LFA tal-AMF-II ġew iffirmati fid-19 ta' Settembru 2017. Il-MtQ jistabbilixxi programm ambizzjuż ta' riforma marbut ma' kull wiehied miż-żewġ pagamenti parzjali li għandhom jiġu żborżati taht l-AMF. Il-kundizzjonijiet jinkludu riformi biex (i) jagħmlu s-sistema fiskali aktar trasparenti u jiżdied il-ġbir tat-taxxa, (ii) tissaħħaħ il-ġestjoni finanzjarja pubblika, ix-xibka ta' sikurezza soċjali u s-suq tax-xogħol, (iii) jiġu ffaċilitati l-investiment u l-kummerċ u (iv) tittejjeb il-prestazzjoni tas-settur tal-ilma.

Il-Kummissjoni harġet l-ewwel pagament ta' EUR 100 miljun fil-25 ta' Ottubru 2017. It-tieni u l-aħħar pagament ta' EUR 100 miljun ġie żborżat f'Ġunju 2019.

2.2.3 Il-Moldova

Il-Moldova għaddiet minn perjodu relattivament stabbli fl-aħħar snin hija u kompliet tirkupra mill-kriżi bankarja tal-2014 u l-2015. It-tkabbir ekonomiku, mirfud mill-irkupru tal-investiment u tkabbir b'saħħtu fil-kummerċ domestiku, l-industrija u l-kostruzzjoni, kien ta' 4,0 % fl-2018 (tnaqqis minn 4,7 % fl-2017). Il-prestazzjoni ekonomika hija mistennija li tibqa' soda fit-terminu medju, bi tkabbir stabbli, inflazzjoni moderata u qagħda fiskali soda.

Fl-2018, l-inflazzjoni annwali kienet baxxa u niżlet sa 0.9 % f'xi punti (taht fil-mira ta' 5 % $\pm$ 1,5 punt perċentwali) minhabba l-effett ikkombinat tal-prezzijiet irregolati u l-apprezzament qawwi tal-munita. Fit-terminu medju, l-inflazzjoni hija mistennija li timxi lejn il-parti l-baxxa tal-kuritur fil-mira. Is-sitwazzjoni fiskali kienet qed tittejjeb b'mod sinifikanti fl-aħħar snin. Id-defiċit fiskali ta' 0,9 % tal-PDG għall-2018 kien ferm taht il-mira ta' 2,9 % tal-PDG, wara prestazzjoni tad-dhul aħjar milli mistenni, u dewmien fl-infiq.

Id-defiċit fil-kont kurrenti kompla jikber fl-2018 għal 10,5 % tal-PDG minhabba t-tkabbir f'importazzjonijiet mhux tal-enerġija motivati minn irkupru fid-domanda domestika. L-esportazzjonijiet, b'mod partikolari lejn l-UE wara d-dhul tal-Ftehim ta' Kummerċ Hieles Approfondit u Komprensiv, ukoll qed juru tkabbir qawwi. Ir-remissi reġġu qabdu r-ritmu fl-aħħar snin, iżda għadhom taht il-livelli tal-2014.

Wara l-kriżi tal-2014, il-Moldova talbet appoġġ mill-FMI, u l-ftehim ECF/EFF ta' tliet snin ta' USD 183 miljun ġie approvat mill-FMI f'Novembru 2016. Wara li lesta t-tielet rieżami tal-programm f'Lulju 2018, il-FMI kkonferma li b'mod ġenerali l-programm ġeneralment jinsab fit-triq it-tajba. Madankollu, wara l-introduzzjoni ta' pakkett ta' riformi tal-politika fiskali f'Lulju 2018, ġie espress thassib, b'mod partikolari b'rabta ma' amnestija fiskali u tal-kapital. Il-FMI jqis li huma meħtieġa miżuri addizzjonali biex jiġi indirizzat it-thassib dwar il-governanza u dwar it-taxxa li din il-ligi tqajjem. Ir-raba' rieżami tal-programm ġie pospost sakemm jiġi fformat il-gvern il-ġdid.

F'Settembru 2017, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill adottaw deċiżjoni biex jagħtu AMF lill-Moldova. MtQ mal-awtoritajiet Moldovani li jindika sett ta' kundizzjonijiet ta' politika ekonomika ġie ffirmat fi Brussell f'Novembru 2017, u dahal fis-seħħ f'Jannar 2018. Il-MtQ jinkludi 28 kundizzjoni ta' politika li jiffukaw fuq hames oqsma ta' riforma: il-governanza tas-settur pubbliku, il-governanza u s-superviżjoni tas-settur finanzjarju, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni u l-hasil tal-flus, ir-riformi fis-settur tal-enerġija u t-titjib tal-klima kummerċjali, u l-implimentazzjoni tad-DCFTA.

F'Ġunju 2018, ir-rilaxx tal-ewwel pagament AMF minn tlieta ta' EUR 30 miljun (li minnhom EUR 20 miljun huma self, u EUR 10 miljun huma għotjiet) ġie sospiż. Dan sar minhabba li l-prekundizzjonijiet ta' politika ma ġewx issodisfati, wara għadd ta' żviluppi

ta' thassib, inkluż l-invalidazzjoni tar-riżultati tal-elezzjoni tas-sindku f'Chisinau, li indikaw li d-demokrazija fil-Moldova kienet sejra lura. Għall-istess raġuni, il-pagamenti lill-Moldova taht l-Istrument tal-Appoġġ Baġitarju Dirett ukoll ġew sospizi fl-2018. L-UE appellat biex l-elezzjonijiet parlamentari li saru fi Frar 2019 isiru b'mod kredibbli, inklużiv u trasparenti, u biex il-formazzjoni u l-programm tal-gvern il-ġdid ikunu jirrappreżenta r-riżultati tal-elezzjonijiet. L-iżborż tal-ewwel pagament ta' AMF se jibqa' sospiż sakemm jitqies li l-prekundizzjonijiet politiċi jkunu ssodisfati. L-UE hija impenjata li taħdem ma' dawk li fir-Repubblika tal-Moldova jappoġġaw il-proċess ta' riforma li huwa fil-qalba tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni tagħna, b'mod partikolari rigward il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, l-iżgurar tal-indipendenza tal-ġudikatura u d-depolitiċizzazzjoni tal-istituzzjonijiet statali.

2.2.4 It-Tuneżija

It-Tuneżija għaddiet minn tnaqqis imdewwem fir-ritmu ekonomiku tul l-aħħar tmien snin minhabba t-tranżizzjoni politika u ekonomika kumplessa li sehhet wara r-revoluzzjoni u l-bidla fir-reġim fl-2011. Il-pajjiż huwa wkoll affettwat mill-instabbiltà u l-kunflitt fir-reġjun (b'mod partikolari fil-Libja). Għadd ta' attacchi terroristiċi fl-2015 ipparalizzaw is-settur tat-turiżmu tal-pajjiż temporanjament.

L-ekonomija Tuneżina esperjenzat titjib żgħir fl-2018 fejn it-tkabbir tal-PDG kien stmat għal 2,5 % kumplessivament, wara espansjoni ta' 1,9 % fl-2017 u tkabbir ta' kważi xejn fl-2015 u l-2016. Il-qgħad qieghed stabbli f'15,5 %, u f'Ġunju 2018 l-inflazzjoni lahqet 7,8 %, l-ogħla livell f'deċennju, biex imbagħad l-inflazzjoni fi tmiem is-sena kienet ta' 7,5 %. L-irkupru tat-turiżmu u prestazzjoni tajba fl-esportazzjoni ġew kompletament imxejna miż-żieda fil-prezzijiet taż-żejt u d-deprezzament tad-Dinar Tuneżin, biex id-defiċit fil-kont kurrenti tela għal 11,2 % tal-PDG fi tmiem l-2018 (imqabbel ma' 10,2 % fi tmiem l-2017). Id-dejn estern huwa mistenni li se jkun laħaq 85 % kumplessivament fl-2018. Ir-riżervi internazzjonali laħqu l-aktar livell baxx ta' 69 jum ta' importazzjonijiet f'Settembru, biex imbagħad żdiedu marginalment għal madwar 80 jum ta' importazzjonijiet aktar tard fis-sena wara l-ħruġ ta' bonds internazzjonali u l-iżborż ta' self minn istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali. Id-defiċit fiskali fl-2018 ġie stmat għal madwar 5,3 %, li qabeż il-mira inizjali anticipata mill-awtoritajiet ta' 4,9 %, filwaqt li d-dejn pubbliku huwa mistenni li jkun laħaq madwar 72 % tal-PDG.

It-Tuneżija l-ewwel dahlet f'Arrangament ta' Riżerva ta' USD 1,75 biljun mal-FHMI f'Ġunju 2013. L-arrangament intemm f'Diċembru 2015. F'Mejju 2016, il-Bord tal-FMI approva programm EFF ta' 48 xahar għat-Tuneżija ta' USD 2,9 biljun (375 % tal-kwota) biex jappoġġa l-programm ta' riforma ekonomika u finanzjarja tal-pajjiż. Sa issa, madwar USD 1,5 biljun ġew żborżati wara l-approvazzjoni tal-programm (Ġunju 2016) u l-ewwel erba' rieżamijiet tal-programm (Ġunju 2017, Marzu 2018, Lulju 2018 u Settembru 2018). Il-FMI u l-awtoritajiet Tuneżini laħqu ftehim fil-livell tal-persunal dwar il-ħames rieżami tal-programm f'April 2019. It-Tuneżija se tibbenefika mis-sitt żborż ta' USD 247 miljun wara l-approvazzjoni mill-Bord Eżekuttiv tal-FMI tat-12 ta' Ġunju 2019.

L-UE pprovdiet lit-Tuneżija bl-ewwel operazzjoni AMF (AMF I) ta' EUR 300 miljun f'self bejn l-2014 u l-2017. It-tieni operazzjoni AMF (AMF II) intalbet mill-awtoritajiet Tuneżini f'Awwissu 2015, approvata mill-koleġizlaturi f'Lulju 2016, u varata f'Ottubru 2017, bl-ewwel żborż ta' EUR 200 miljun (minn EUR 500 miljun f'self b'kollox). It-tieni u t-tielet pagamenti (EUR 150 miljun 'il wieħed) huma kundizzjonali fuq l-implimentazzjoni ta' għadd ta' miżuri ekonomiċi u ta' politika soċjali li għandhom il-mira li jtejbju l-effiċjenza u l-gustizzja tas-sistema fiskali, isahhu s-sistema tas-sigurtà soċjali tal-pajjiż, irawmu l-impjiegi u jheggu l-investment tas-settur privat.

Sussegwentement, it-tieni pagament sar f'Ġunju 2019 u t-tielet pagament huwa mistenni li jinhareġ sa tmiem l-2019.

2.2.5 L-Ukrajna

L-ekonomija Ukrena reġghet lura għat-tkabbir wara r-reċessjoni profonda fl-2014 u l-2015. It-tkabbir tal-PDG fi prezzijiet kostanti fl-2018 huwa stmat għal 3,2 sa 3.3 %. L-inflazzjoni battiet minn 13,7 % f'Diċembru 2017 għal 9,8 % f'Diċembru 2018, prinċipalment minhabba l-politika monetarja restrittiva tal-bank ċentrali. Il-bilanċ tal-kont kurrenti Ukren kiber fl-2018 għal 3,6 % tal-PDG, xprunat minn importazzjonijiet u pagamenti tal-imghax li żdiedu malajr, li kienu kontrobalanċjati parzjalment minn rimessi li qed jiżdiedu minn Ukreni li jaħdmu barra mill-pajjiż. Il-finanzi pubbliċi ġew ikkonsolidati f'dawn l-aħħar snin: id-defiċit tal-gvern ġenerali fl-2018 kien ta' 2 % tal-PDG, u l-proporzjon tad-dejn pubbliku niżel għal 61 % tal-PDG fi tmiem is-sena. Madankollu, ir-ripagament tad-dejn pubbliku għadha l-isfida ewlenija fit-terminu qasir għall-ekonomija Ukrena.

Bejn l-2014 u l-2017, l-UE żborżat total ta' EUR 2,8 biljun permezz ta' tliet programmi AMF konsekuttivi għall-Ukrajna fil-forma ta' self b'imghax baxx. L-aħħar pagament tat-tielet programm ta' AMF thassar f'Jannar 2018 minhabba li l-Ukrajna ma kinitx issodisfat il-kundizzjonijiet kollha qabel skada l-programm. Wara talba ġdida min-naħa tal-awtoritajiet Ukreni, il-Kummissjoni pproponiet ir-raba programm ta' AMF ta' massimu ta' EUR 1 biljun f'Marzu 2018, minhabba li l-Ukrajna ssodisfat il-kriterji ekonomiċi u politiċi meħtieġa biex tibbenefika minn programm tal-AMF, inkluż l-eżistenza ta' diskrepanza fil-finanzjament estern u sfida għar-ripagament tad-dejn pubbliku. Tqies ukoll li AMF ġdida sservi ta' inċentiv biex l-Ukrajna żżomm ir-rankatura ta' riforma li qabdet, minhabba li l-iżborżi huma marbutin mal-implimentazzjoni tar-riformi.

Il-Parlament Ewropew u l-Kunsill adottaw din il-propost f'Lulju 2018. Il-Kummissjoni u l-Ukrajna ffirmaw il-MtQ li jistabbilixxi kundizzjonijiet ta' politika speċifiċi għall-programm ta' AMF u l-LFA f'Settembru 2018. L-ewwel żborż ta' EUR 500 miljun sar f'Diċembru 2018 wara li l-Ukrajna ssodisfat il-kundizzjonijiet ta' politika, li koprew il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, il-ġestjoni finanzjarja pubblika, il-governanza tal-kumpaniji tal-istat u l-privatizzazzjoni ta' kumpaniji iżgħar. It-tieni pagament (EUR 500 miljun ulterjuri) huwa mistenni li jinhareġ fl-2019, jekk il-kundizzjonijiet rilevanti jiġu ssodisfati.

L-appoġġ tal-UE lill-Ukraina huwa parti integrali mill-pakkett finanzjarju internazzjonali. B'mod parallel għall-programm ta' AMF tal-UE l-ġdid, il-FMI nnegożja, u lejn l-aħħar tal-2018 iffirma, programm ġdid (arrangament ta' riżerva ta' 14-il xahar) ta' USD 3,9 biljun għall-Ukrajna, soġġett għal għadd ta' kundizzjonijiet. L-ewwel żborż ta' USD 1,4 biljun sar f'Diċembru 2018. Fl-istess hin, il-Bank Dinji approva garanzija bbażata fuq il-politika li se tippermetti lill-Ukrajna tissellef sa massimu ta' USD 1 biljun fis-swieq internazzjonali. Minn dan l-ammont, l-Ukrajna ġabret USD 400 miljun f'Diċembru 2018.

2.3 Harsa ġenerali lejn ir-riformi appoġġjati mill-operazzjonijiet tal-AMF

Il-kriterji tar-riforma strutturali fil-MtQ jindikaw liema miżuri l-pajjiż benefiċjarju jeħtieġ jieħu biex isaħħaħ l-istabbiltà makroekonomika u finanzjarja tiegħu u biex jagħmel il-bilanċ tal-pożizzjoni tal-pagamenti tiegħu aktar sostenibbli.

Għall-programmi tal-AMF implimentati fl-2018, il-kundizzjonijiet miftiehma kienu jvarjaw fl-għadd u t-tip għal pajjiżi ġirien fil-lvant u fin-nofsinar. Fil-viċinat tal-lvant, l-

aktar kundizzjonijiet frekwenti kienu jirrigwardaw it-titjib tal-governanza tas-settur pubbliku, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni u l-ħasil tal-flus, u t-titjib tal-klima kummerċjali. Fil-pajjiżi tal-viċinat tan-nofsinar kien hemm anqas kundizzjonijiet tal-MtQ, u kellhom tendenza li jiffokaw fuq il-governanza tas-settur pubbliku u fuq il-protezzjoni soċjali, ix-xibka tas-sikurezza soċjali, s-suq tax-xogħol. It-Tabella 1 tagħti aktar dettalji.

Tabella 1: Harsa kumplessiva lejn ir-riformi appoġġati minn operazzjonijiet tal-AMF li hemm għaddejjin [iċ-ċifri jirreferu għall-għadd ta' kundizzjonijiet]

	Il-governanza tas-settur pubbliku	Il-ġlieda kontra l- korruzzjoni u l-ħasil tal-flus	Is-settur tal- enerġija	Il-klima kummerċjali	Is-settur finanzjarju	Ix-xibka tas- sikurezza soċjali u s-suq tax- xogħol	Oħrajn
It-Tuneżija II	5	0	0	2	1	6	1
Il-Ġordan II	6	0	0	0	0	4	1
Il-Moldova	5	6	5	7	5	0	0
Il-Georgia III	3	0	0	3	2	3	0
L-Ukrajna IV	4	6	1	2	2	3	0
Viċinat tan- Nofsinar	11	0	0	2	1	10	2
Il-viċinat tal- Lvant	12	12	6	12	9	6	0

3 NIŻGURAW LI L-FONDI TAL-AMF JINTUŻAW B'MOD XIERAQ: VALUTAZZJONIJIET OPERAZZJONALI, EVALWAZZJONIJIET EX POST U AWDITI

3.1 Valutazzjonijiet operazzjonali

F'konformità mar-rekwiżiti tar-Regolament Finanzjarju tal-UE, il-Kummissjoni, bl-għajjuna ta' konsulenti esterni, twettaq valutazzjonijiet operazzjonali bil-ghan li tikseb aċċertamenti raġonevoli dwar il-funzjonament tal-proċeduri amministrattivi u taċ-ċirkwiti finanzjarji fil-pajjiżi benefiċjarji.

Il-valutazzjonijiet operazzjonali jiffukaw fuq is-sistemi tal-ġestjoni tal-finanzi pubbliċi, b'mod partikolari fuq kif inhum organizzati l-ministeri għall-finanzi u l-banek ċentrali u liema proċeduri jimplimentaw u, b'mod aktar speċifiku, kif jiġu ġestiti l-kontijiet li jirċievu fondi tal-UE. Tingħata wkoll attenzjoni speċjali għall-funzjonament, l-indipendenza u l-programmi ta' ħidma tal-istituzzjonijiet tal-awditjar esterni, u kemm huma effettivi l-kontrolli tagħhom. Jiġu eżaminati wkoll il-proċeduri għall-ġoti ta' kuntratti fil-livell ċentrali.

Fl-2018, il-Kummissjoni wettqet valutazzjoni operazzjonali tal-Ukrajna, bi thejjija għall-operazzjoni ta' AMF il-ġdida. Il-valutazzjoni tlestiet f'Settembru 2018, u kkonkludiet li l-proċeduri fl-Ukrajna jipprovdu biżżejjed garanziji biex jippermettu lill-operazzjoni tal-AMF ippjanata ssir. Il-valutazzjoni operazzjonali li tippreċedi l-operazzjoni ta' AMF il-ġdida fil-Georgia, li saret f'Settembru 2017, ikkonkludiet li minkejja li għad fadal xi dgħufijiet, l-istatus attwali taċ-ċirkwiti amministrattivi u finanzjarji tal-Georgia huma adegwati għall-ġestjoni ta' operazzjoni ta' AMF.

3.2 Evalwazzjonijiet *ex post*

F'konformità mar-Regolament Finanzjarju tal-UE u d-deċiżjonijiet korrispondenti ta' AMF, il-Kummissjoni twettaq evalwazzjonijiet *ex post*⁶ wara t-tlestija tal-programmi tal-AMF sabiex tivvaluta l-impatt tagħhom. L-għanijiet ewlenin ta' dawn l-evalwazzjonijiet huma:

- i. li jiġi analizzat l-impatt fuq l-ekonomija tal-pajjiż benefiċjarju u b'mod partikolari fuq is-sostenibbiltà tal-pożizzjoni esterna tiegħu;
- ii. li jiġi vvalutat il-valur miżjud tal-intervent tal-UE.

Id-dokumenti ta' hidma tal-persunal tal-Kummissjoni dwar l-evalwazzjonijiet *ex post* tal-operazzjonijiet tal-AMF I u tal-AMF II għall-Ukrajna u l-operazzjoni tal-AMF I għall-Ġordan tlestew u ġew ippubblikati f'Awwissu 2018. Fl-2018, il-Kummissjoni tat biġu wkoll għall-evalwazzjoni *ex post* għall-operazzjoni ta' AMF ipprovduta lir-Repubblika Kirgiza fl-2015–2016. Ir-rapport tal-kuntratturi esterni tlesta fi Frar 2019, u d-dokument ta' hidma tal-persunal tal-Kummissjoni, li thejja mid-Direttorat Ġenerali għall-Affarijiet Ekonomiċi u Finanzjarji, se jitlesta u jiġi ppubblikat sa nofs l-2019.

Fl-aħħar, fl-2018, il-Kummissjoni bdiet ukoll l-evalwazzjonijiet *ex post* tal-operazzjonijiet ta' AMF fil-Georgia II u t-Tuneżija I. Ir-rapporti tal-kuntratturi esterni dwar dawn l-evalwazzjonijiet *ex post* u d-Dokumenti ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni li jakkumpanjawhom huma mistennija li jiġu ffinalizzati u ppubblikati matul l-2019.

3.2.1 AMF I u AMF II tal-Ukrajna

L-evalwazzjoni *ex post* tal-operazzjonijiet AMF I u II fl-Ukrajna⁷ kkonkludew li l-valur miżjud ewleni taż-żewġ programmi kien il-mobilizzazzjoni ta' assistenza finanzjarja sinifikanti, meħtieġa urgentement mill-pajjiż, b'heffa u fuq skala li ma setgħetx tiġi replikata mill-Istati Membri individwali.

L-assistenza makrofinanzjarja kienet ta' importanza kritika biex tiġi evitata reċessjoni ulterjuri, u fl-aħħar mill-aħħar wittiet it-triq għall-istabilizzazzjoni ekonomika tal-Ukrajna, inkluż billi ppromoviet riformi strutturali importanti fil-ġestjoni finanzjarja pubblika, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, il-politika dwar l-enerġija, ir-ristrutturar tas-settur finanzjarju, u l-politika soċjali. Il-programmi AMF ziedu wkoll il-valur permezz tas-sinjal li taw lill-popolazzjoni u lis-soċjetà ċivili, kif ukoll billi ziedu l-fiduċja tas-settur privat. L-operazzjonijiet, kemm direttament kif ukoll indirettament, għenu biex titjieb is-sostenibbiltà tad-dejn pubbliku Ukren, minhabba l-maturità itwal u r-rati tal-imghax aktar baxxi tal-AMF. L-operazzjonijiet servew ta' katalizzatur għal appoġġ ta' donaturi bilaterali addizzjonali u ziedu l-fiduċja tal-investituri. L-AMF kellha wkoll impatt soċjali pożittiv fl-Ukrajna billi saħħah ix-xibka ta' sikurezza soċjali, u b'mod aktar ġenerali, billi rażżnet il-kriżi u b'hekk ipprevjeniet li l-qgħad ikompli jikber u aktar telf fid-dhul tal-unitajiet domestiċi.

B'mod ġenerali, ġie konstatat li din l-operazzjoni ta' AMF kienet kompletament allinjata mal-prinċipji ewlenin u l-miżuri meħuda fl-azzjonijiet esterni tal-UE fir-rigward tal-

⁶ L-evalwazzjonijiet *ex post* kollha jinsabu fuq is-sit web tal-Kummissjoni:

https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en

⁷ https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities/ex-post-evaluation-mfa-operations-ukraine_en

Ukraina. Skont l-evalwazzjoni, il-vizibilità pubblika u l-kuxjenza dwar il-kundizzjonijiet speċifiċi marbutin mal-programmi ta' AMF jistgħu jittejbu.

3.2.2 AMF I għall-Ġordan

L-evalwazzjoni *ex post*⁸ ikkonkludiet li l-programm kien rilevanti għall-isfidi ekonomiċi tal-Ġordan u kien jimxi mal-prijoritajiet tal-UE. Huwa għen lill-pajjiż jindirizza htigijiet immedjati ta' finanzjament estern u fiskali, u għen biex isostni l-istabbiltà ekonomika billi jindirizza dghufijiet strutturali. Wera wkoll li l-AMF I kien effettiv biex jikseb l-għanijiet tiegħu: meta tlesta l-programm, id-defiċits tal-kont kurrenti u fiskali kienu ferm iżgħar, filwaqt li r-riżervi barranin kienu riforniti, li għenu biex il-pożizzjoni esterna u fiskali tal-Ġordan tiġi stabbilizzata. Madankollu, minkejja dawn ir-riżultati, fl-2016 il-pajjiż fittex programmi godda tal-FMI u ta' AMF u applika wkoll għand kredituri oħrajn biex ikopri l-htigijiet ta' finanzjament esterni tiegħu, li kibru wara li fl-2016 il-kunflitti fis-Sirja u l-Iraq eskalaw u minhabba li l-kriżi tar-refuġjati baqgħet għaddejja.

L-operazzjoni AMF I kienet implimentata b'mod effiċjenti u b'koordinazzjoni mill-qrib mal-awtoritajiet Ġordanjani, il-FMI u l-Bank Dinji, li ppermettew lill-UE li tuża l-għarfien espert tal-istituzzjonijiet imsieħba. Instab ukoll li l-operazzjoni kienet konsistenti ma' politiki jew strumenti oħra tal-UE, partikolarment l-Istrument ta' Appoġġ għall-Baġit. Ipprovdiet valur miżjud għall-UE, minhabba li ppermettiet lil pajjiż tal-Viċinat Ewropew b'importanza ġeopolitika li qed tikber biex jindirizza b'mod ordnat kwistjonijiet ekonomiċi u soċjali pressanti bħall-flussi tar-refuġjati. Minhabba l-maturità itwal u r-rati tal-imghax aktar baxxi, l-AMF I għamlet kontribuzzjoni ċara għas-sostenibbiltà tad-dejn pubbliku tal-Ġordan u saħħet il-fiduċja fl-ekonomija tal-pajjiż.

L-evalwazzjoni indikat li l-programm AMF I kellu impatt soċjali pożittiv. Għen biex jippreżerva l-istabbiltà makroekonomika u appoġġa l-munita tal-Ġordan u r-irbit tagħha mad-Dollaru Amerikan, biex b'hekk ġie protett l-istandard tal-ghajxien tal-Ġordanjani. Saħħaħ ukoll ix-xibka ta' sikurezza soċjali u haress daww l-aktar vulnerabbli mill-impatt tal-abolizzjoni tas-sussidji tal-enerġija.

L-evalwazzjoni indikat ukoll il-htieġa għal kooperazzjoni aktar mill-qrib mal-awtoritajiet, u gwida ulterjuri dwar kwistjonijiet operazzjonali biex jiġi eliminat ir-riskju ta' dewmien. F'dan il-kuntest, u jekk il-pajjiż jitlob dan, l-għoti ta' assistenza teknika biex tiġi ffaċilitata u l-implimentazzjoni tar-riformi tiġi ggwidata b'mod aktar effettiv tkun haġa ta' min jixtieqha. Finalment, il-vizibilità u l-perċezzjoni pubblika ta' dan l-intervent tal-UE jistgħu jittejbu permezz ta' sforzi proattivi biex issir komunikazzjoni ma' udjenza akbar dwar il-benefiċċji potenzjali tar-riformi speċifiċi appoġġati permezz tal-programm ta' AMF.

3.2.3 AMF tar-Repubblika Kirgiza

L-evalwazzjoni *ex post*, li saret minn kuntratturi esterni, tal-AMF eċċezzjonali tal-UE lir-Repubblika Kirgiza fl-2015 u l-2016 ikkonkludiet li l-AMF tal-UE kollox ma' kollox kienet rilevanti, koerenti, effettiva u implimentata b'mod effiċjenti.

Il-valur miżjud tal-UE deher l-aktar fil-promozzjoni msahha ta' riformi strutturali f'diversi oqsma ta' prijorità. Il-kundizzjonijiet tal-AMF ġeneralment kienu jikkomplementaw il-bosta azzjonijiet li diġà saru minn donaturi internazzjonali ewlenin

⁸ https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities/ex-post-evaluation-mfa-operations-jordan_en

bhall-FMI, li sahhew ir-raġunament għal ċerti miżuri ta' aġġustament u l-htieġa biex ir-riformi f'setturi speċifiċi jigu avvanzati bil-heffa. Instab ukoll li l-operazzjoni ta' AMF kienet koerenti ma' azzjonijiet esterni oħrajn tal-UE favuri il-Kirgizistan, inklużi programmi ta' appoġġ baġitarju. Hija serviet ukoll għanijiet politiċi importanti fil-kontest tal-Kirgizistan, u l-iżborż innifsu tal-AMF aktarx li kellu impatt pożittiv sinifikanti fuq ir-relazzjonijiet politiċi bilaterali. Ir-rapport jikkonkludi li d-daqs u l-forma tal-assistenza kienu adegwati. Attribut importanti tal-AMF tal-UE meta mqabbel ma' sorsi alternattivi ta' finanzjament huwa t-termini ferm konċessjonarji tagħha, li jinvolvu element ta' għotja u self b'maturità kbira u rati tal-imghax baxxi hafna. Finalment, ir-rapport jirrikonoxxi li minkejja li l-operazzjoni ta' AMF ma kinitx infassla biex tippromwovi r-riforma soċjali direttament, hija tat lill-UE (aktar) influwenza biex tipprevjeni l-promulgazzjoni ta' diversi liġijiet kontestati, b'mod partikolari l-liġijiet kontra l-LGBTI u dwar "aġenti barranin".

Fl-istess waqt, ir-rapport jargumenta li l-karatteristika ta' proċess ta' negozjar twil ta' dan l-istrument ta' AMF⁹ ittardja l-iżborżi u aktarx naqqas il-valur miżjud tal-UE. Huwa maħsub li dan id-dewmien affettwa ħażin kemm l-operazzjoni kien hemm kuxjenza dwarha u kemm kellha vizibilità. Madankollu, it-twaqqit tal-iżborżi bejn Ġunju 2015 u April 2016 xorta kien rilevanti, minhabba d-diffikultajiet ekonomiċi affaċċjati mir-Repubblika Kirgiza fil-waqt, b'konsegwenza tal-kriżi Russa.

4 ŻVILUPPI ĠENERALI RELATATI MAL-ISTRUMENT TAL-AMF

4.1 Il-funzjonament tal-istrument tal-AMF

Id-Dikjarazzjoni Kongunta 2013 tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill dwar l-AMF¹⁰ tippreżenta l-assistenza bħala waħda ta' natura makroekonomika u finanzjarja u tiddikjara b'mod ċar li għandha l-għan li "timmira lejn ir-ristabbiliment tas-sostenibilità tas-sitwazzjoni finanzjarja esterna tal-pajjiżi u tat-territorji elegibbli li jinsabu quddiem diffikultajiet ta' finanzjament esterni. Għandha tappoġġa l-implimentazzjoni ta' programm ta' politika li jkun fih miżuri ta' aġġustament u ta' riforma strutturali b'saħħithom intizi li jtejbu s-sitwazzjoni tal-bilanċ tal-pagamenti, partikolarment fil-perjodu ta' applikazzjoni tal-programm, u jsaħhu l-implimentazzjoni tal-ftehimiet u tal-programmi rilevanti mal-Unjoni".

F'konformità mal-prinċipju 6(a) tal-istess Dikjarazzjoni Kongunta, "il-konċessjoni tal-assistenza makrofinanzjarja għandha tkun subordinata għar-rispett min-naħa tal-pajjiż jew tat-territorju eligibbli ta' mekkaniżmi demokratiċi effikaċi, inklużi sistema parlamentari multipartitika u l-istat tad-dritt, kif ukoll għall-garanziji tar-rispett għad-drittijiet tal-bniedem". Matul iċ-ċiklu tal-ħajja tal-operazzjoni tal-AMF, il-Kummissjoni, flimkien mas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna, timmonitorja t-tweqqi ta' dawn il-prekundizzjonijiet politiċi, u kull żborż jiddependi mill-issodisfar tagħhom.

⁹ Il-Kummissjoni adottat il-proposta f'Diċembru 2011, iżda l-approvazzjoni mill-koleġislaturi giet ittardjata sa Ottubru 2013. L-operazzjoni giet żborżata għalkollox, f'zewġ pagamenti, fl-2015 u fl-2016, minhabba dewmien fil-biċċa l-kbira lil hinn mill-kontroll tal-UE.

¹⁰ Dikjarazzjoni Kongunta tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill adottata flimkien mad-deċiżjoni li ttipprovdi assistenza makrofinanzjarja ulterjuri lill-Georgia (Deċiżjoni (UE) 2013/778 tat-12 ta' Awwissu 2013). Disponibbli fuq: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0778&from=EN>

Fl-2018, bħala parti mill-proċess legiżlattiv għall-proposti l-godda għall-AMF III tal-Georgia u l-AMF IV tal-Ukrajna (u tul il-proċess tal-approvazzjoni għall-proposta għall-Moldova fl-2017), il-Kumitat tal-Parlament Ewropew għall-Affarijiet Barranin (AFET) ippropona għadd ta' emendi għall-proposta tal-Kummissjoni li wasslu għal proċess ta' tehid tad-deċiżjonijiet aktar fit-tul kemm għall-Georgia kif ukoll għall-Ukrajna. Din it-tendenza li jiġu introdotti emendi għall-mudell miftiehem tad-Dikjarazzjoni Kongunta tal-2013 tista' tipperikola l-għan ewlieni tal-AMF, li huwa li jagħti appoġġ għall-bilanċ tal-pagamenti f'sitwazzjoni ta' kriżi meta l-aktar ikun meħtieġ (haġa li qalet ukoll il-Qorti Ewropea tal-Awdituri (QEA) fir-rapport speċjali tagħha dwar l-assistenza tal-UE lit-Tuneżija fl-2016).

B'segwitu għall-konstatazzjonijiet tal-QEA, il-Kummissjoni, bħal fi snin preċedenti, kompliet taħdem mal-koleġiżlaturi biex tesplora modi biex il-proċess tat-tehid ta' deċiżjonijiet attwali aktar effettiv u effiċjenti.

Il-Kummissjoni tqis li huwa importanti li l-istituzzjonijiet kollha jkomplu jimxu mal-prinċipji u t-testi legali stabbiliti bbażati fuq id-Dikjarazzjoni Kongunta tal-2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-AMF.

Fl-2018, il-Kummissjoni baqgħet impenjata bis-shih li tagħti effett prattiku lill-prinċipju ta' trattament indaqs tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill skont l-Artikolu 9 tal-Ftehim Qafas dwar ir-relazzjonijiet bejn il-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni Ewropea billi qasmet informazzjoni dwar l-AMF mal-Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonali (il-Kumitat INTA) taħt l-arrangament ta' skambju ta' informazzjoni tal-2017 bejn l-INTA u d-DĠ ECFIN.

4.2 Żviluppi futuri: L-AMF fil-qafas finanzjarju pluriennali li jmiss

Minhabba li l-pajjiżi tal-viċinat tal-UE qed ikomplu jgarrbu instabbiltà ġeopolitika u ekonomika, il-ħtieġa għal appoġġ makrofinanzjarju tal-UE aktarx se tibqa' għolja fis-snin li ġejjin. Bħala parti mir-rieżami ta' nofs it-terminu tal-qafas finanzjarju pluriennali 2014–2020, il-Kummissjoni pproponiet li l-AMF jissahħaħ bħala strument ta' appoġġ makrofinanzjarju u li għalhekk tiżdied il-kapaċità ta' self annwali tal-AMF minn EUR 500 miljun għal EUR 2 000 miljun. Dan ġie approvat mill-koleġiżlaturi.

Fit-2 ta' Mejju 2018, il-Kummissjoni adottat Komunikazzjoni dwar il-qafas finanzjarju pluriennali (QFP) lil hinn mill-2020. Għall-azzjoni esterna tal-UE, hemm pjanijiet biex jiġu ssimplifikati l-istrumenti eżistenti b'mod sinifikanti sabiex jiġi kkomunikat aħjar dak li tagħmel l-UE, jiġi evitat it-trikkib, il-proċessi isiru anqas ikkumplikati, jizdiedu l-effiċjenza u l-komplementarjetà u jintwera aħjar il-valur miżjud tal-UE. Qed jiġi propost li diversi strumenti taħt il-qafas finanzjarju pluriennali 2014-2020 jiġu integrati fl-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali (NDICI). L-operazzjonijiet speċifiċi tal-AMF madankollu se jibqgħu jiġu attivati abbażi ta' deċiżjonijiet separati *ad hoc* kif meħtieġ, peress li huwa rikonoxxut li l-proċess tat-tehid tad-deċiżjonijiet tal-operazzjonijiet tal-AMF għandu jibqa' distint. L-AMF għalhekk se tibqa' regolata bi proċedura legiżlattiva ordinarja, li teħtieġ l-approvazzjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill għal kull operazzjoni speċifika.

Fl-istess waqt, l-għoti ta' garanzija għal self tal-AMF se jkun kopert mill-Garanzija għall-Azzjoni Esterna l-għdida li għandha tinholq fi hdan l-NDICI, u li hija maħsuba biex tinkorpora l-Fond ta' Garanzija eżistenti għal azzjonijiet esterni. Il-Kummissjoni pproponiet li l-volum totali tal-operazzjonijiet taħt il-Garanzija għall-Azzjoni Esterna għandu jammonta għal massimu ta' EUR 60 biljun, li minnhom EUR 14-il biljun huma allokati għal self tal-AMF li għandhom jiġu provduti bir-rata ta' 9 %, kif inhu l-każ bħalissa. Dan huwa konsistenti mal-volum ta' self annwali ta' EUR 2 biljun għal AMF

miftiehm fir-rieżami ta' nofs it-terminu tal-QFP 2014–2020, li jikkonferma l-valur miżjud qawwi Ewropew u l-ingranagġ għoli tal-istrument. Barra minn hekk, l-ghotjiet tal-AMF se jkomplu jingħataw lil pajjiżi eligibbli b'vulnerabbiltajiet għoljin hafna.

5 TALBIET ĠODDA GHALL-ASSISTENZA U PROPOSTI FUTURI TAL-KUMMISSJONI — IS-SITWAZZJONI BAĠITARJA

L-2019 se tkun ikkaratterizzata mill-implimentazzjoni tal-operazzjonijiet ta' AMF li għaddejjin, kif inhu deskritt aktar 'il fuq. Dawn jinkludu l-iżborż tal-pagamenti finali tal-AMF II lill-Ġordan u lit-Tuneżija, lill-AMF III tal-Georgia u l-AMF IV tal-Ukrajna, kif ukoll il-bidu tal-iżborż tal-operazzjoni tal-Moldova, dment li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet meħtieġa.

L-iżborż totali tas-self ta' AMF huma mistennija li jammontaw għal EUR 960 miljun fl-2019, zieda minn EUR 515 biljun fl-2018. It-tabella 2 taht tagħti ħarsa ġenerali lejn l-impenji u l-pagamenti tal-ghotjiet tal-AMF għall-2017, l-2018 u, b'mod proviżorju, l-2019. Il-previżjoni għall-2019 hija preliminari u tinkludi biss daww l-operazzjonijiet tal-AMF li dwarhom giet approvata deċiżjoni mill-koleġislaturi.

Fl-aħħar nett, f'konformità ma' impenji preċedenti, fl-2019 l-Kummissjoni se tkompli tinvestiga l-htigijiet finanzjarji ta' pajjiżi eligibbli li bħalissa qed jibbenefikaw minn programm tal-FMI (b'mod partikolari l-Ġordan, it-Tuneżija, u l-Ukrajna) u jekk ikun xieraq, se tippromu operazzjonijiet addizzjonali tal-AMF għal dawn il-pajjiżi.

Tabella 2: Impenji u pagamenti ghal ghotjiet ta' AMF, żborżi ta' self AMF 2017—2019 (EUR)

	2017	2018	2019 (provizorji)
	45 828 000	42 086 000	27 000 000
Appropriazzjonijiet ta' impenn ghal ghotjiet fil-baġit			
Valutazzjonijiet operazzjonali, studji PEFA,	223 715	408 677	
evalwazzjonijiet <i>ex post</i>		10 000 000	
AMF Georgia II (deċiżjoni adottata)			
AMF Moldova (deċiżjoni adottata)	40 000 000		
Operazzjonijiet AMF possibbli oħrajn			Iridu jiġu ddeterminati
Total ta' impenji	40 223 715	10 408 677	0
Allokazzjonijiet baġitarji mhux impenjati	5 604 285	31 677 323	27 000 000
Appropriazzjonijiet ta' pagament ghal ghotjiet fil-baġit	45 828 000	42 086 000	27 000 000
Valutazzjonijiet operazzjonali, studji PEFA,	324 840.36	102 133	304 949
evalwazzjonijiet <i>ex post</i>			
AMF Georgia (deċiżjoni adottata)	10 000 000		
AMF Georgia II (deċiżjoni adottata)*		5 000 000	5 000 000
AMF Moldova (deċiżjoni adottata)			20 000 000
Operazzjonijiet AMF possibbli oħrajn			Iridu jiġu ddeterminati
Total ta' pagamenti	10 324 840	5 102 133	25 304 949
Allokazzjonijiet mhux uzati ghal hlasijiet ta' ghotja	35 503 160	36 983 867	1 695 051
Żborżi ta' self AMF			
AMF Georgia (deċiżjoni adottata)	13 000 000		
AMF Georgia II (deċiżjoni adottata)		15 000 000	20 000 000
AMF Tuneżja I (deċiżjoni adottata)	100 000 000		
AMF Repubblika Kirgiza (deċiżjoni adottata)			
AMF Ukraina III (deċiżjoni adottata)	600 000 000		
AMF Tuneżja II (deċiżjoni adottata)	200 000 000		300 000 000
AMF Ġordan II (deċiżjoni adottata)	100 000 000		100 000 000
AMF Moldova (deċiżjoni adottata)			40 000 000
AMF Ukraina IV (deċiżjoni adottata)		500 000 000	500 000 000
Operazzjonijiet AMF possibbli oħrajn			Iridu jiġu ddeterminati
Total ta' żborżi ta' self AMF	1 013 000 000	515 000 000	960 000 000